

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תריח

ערב שבת-קודש
פרשת במדבר
כ"ח באייר ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ח באייר ה'תשס"ו – ו' בסיון ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ח באייר	הלי מכירה. פרק י-יב.	פרק ח.	מליית רנ.
ש"ק	כ"ט באייר	פרק יג-טו.	פרק ט.	מליית רנא.
א'	א' בסיון	פרק טז-יח.	פרק י.	מליית רנא.
ב'	ב' בסיון	פרק יט-כא.	פרק יא.	מליית רנג.
ג'	ג' בסיון	פרק כב-כד.	פרק יב.	מליית רנג.
ד'	ד' בסיון	פרק כה-כו.	פרק יג.	מליית רנב.
ה'	ה' בסיון	פרק כז-ל.	פרק יד.	מליית רנב.
ו'	ו' בסיון	הלי זכיה ומתנה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק טו.	מ"ע רמה.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.05	7.38.1	1.13	12.38	9.06	5.41	4.39	4.13	3.07	ו', כ"ח באייר
8.06	7.38.7	1.13	12.38	9.06	5.40	4.39	4.12	3.06	ש"ק, כ"ט באייר
8.06	7.39.3	1.13	12.38	9.05	5.40	4.38	4.12	3.05	א', א' בסיון
8.07	7.39.9	1.13	12.38	9.05	5.40	4.38	4.11	3.05	ב', ב' בסיון
8.08	7.40.5	1.14	12.38	9.05	5.40	4.37	4.11	3.04	ג', ג' בסיון
8.08	7.41.1	1.14	12.38	9.05	5.39	4.37	4.10	3.03	ד', ד' בסיון
8.09	7.41.6	1.14	12.39	9.05	5.39	4.37	4.10	3.02	ה', ה' בסיון
8.10	7.42.2	1.14	12.39	9.05	5.39	4.36	4.09	3.01	ו', ו' בסיון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת וחג

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
7.01	8.18	7.16	8.21	7.09	8.22	7.17	8.19	7.04	8.19
7.04	8.23	7.20	8.25	7.12	8.27	7.21	8.24	7.04	8.19
7.05	8.23	7.20	8.25	7.13	8.27	7.21	8.24	7.05	8.24

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

'לחטוף' יהודי ולצרפו למניין ישראל

ההכנה למתן-תורה היא – להכניס יהודים רבים ככל האפשר לתוך מחנה ישראל □ לגבי הזולת אין להתעקש כל-כך על האיכות, אבל בנוגע אליו-עצמו, צריך לעשות חשבון אמיתי ממעמדו ומצבו □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

וכיוון שזהו דבר חיצוני, שאינו שייך כלל לתוכן וחשיבות – אינו מובן: איך ייתכן שעניין זה יהיה המצווה הראשונה והיסודית של החומש, עד שכל החומש נקרא בשם "ספר הפקודים"?

ב. הדין הוא ש"דבר שבמניין לא בטל", כי, כאשר מונים דבר, הרי זה מורה על חשיבות המין. מצד חשיבותו של מין זה, מונים כל אחד בנפרד. ונמצא, שאף שמניין אינו מבטא את תוכנו וחשיבותו של כל פרט לגבי חבריו, מכל-מקום מבטא הוא את חשיבותו של המין כולו לגבי מינים אחרים.

אלא שלכאורה אין די בהסברה זו. הן אמת שמהמניין מבינים אנו את חשיבותו של המין כולו, אבל, מניין זה אינו אלא סימן והוראה על החשיבות, ולא סיבה, דהיינו – שהחשיבות

המצווה הראשונה דספר במדבר היא: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל"², מניין בני-ישראל. ועל שם זה נקרא כל החומש בגמרא³ בשם "פקודים".

מניין – הוא דבר שאינו קשור ואינו מורה כלל על תוכנו של הדבר הנמנה, שהרי במניין מונים את כולם בשווה, ללא חילוק בין גדול לקטן, בכמות או באיכות. הדבר הגדול יותר נחשב במניין כמספר אחד בלבד, והקטן יותר – אינו נמנה בפחות ממספר אחד. מניין אינו מורה כלל על חשיבות הדבר.

וגם התנאי "מבן עשרים שנה ומעלה", שכל הנכללים במניין היו צריכים להיות בני עשרים – אין זה עניין שבא על-ידי השתדלות או עבודה⁴, אין זה קשור עם מהותו של האדם, אלא בא ממילא עם הזמן, ו"מחוסר זמן לאו מחוסר מעשה"⁵.

קונטרס הכללים (כרך ג) מערכת המ"ם כלל קסא.
והטעם לזה – כיוון שעניין התלוי בומן אינו תלוי כלל בהשתדלות, כי בין אם ישתדל בזה ובין אם לאו, ובין אם יחפוץ בזה ובין אם לאו – מוכרח הדבר לבוא בדרך ממילא כשמגיע הזמן לזה (מהנחה בלתי מוגה).

(7) ערלה פ"ג מ"ז. ביצה ג"ב. וש"נ. טושו"ע יו"ד רסק"י.

(1) מכאן עד סוס"ט – הגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באירוש), ונרפס בלקו"ש ח"ב עמ' 292 ואילך.
במהדורה זו ניתוספו כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה, וגם כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
(2) פרשתנו א"ב.
(3) יומא סח,ב (במשנה). סוטה לו, רע"ב.
(4) שם, ג.
(5) משא"כ עניינים הבאים ע"י עבודה – לא היו ניכרים במניין (מהנחה בלתי מוגה).
(6) ראה יומא סב, טע"ב. וש"נ. הנסמן בשד"ח

דבר מלכות

נמשכת גם בהמניין, היינו, שבהמניין נמצאת חשיבותו של הדבר. אלא, כפי שהחשיבות באה בהמניין, הרי היא חשיבות חיצונית בלבד. על-פי זה יובן הטעם שכל ספר במדבר נקרא בשם "חומש הפקודים" – כי, אף-על-פי שמניין מצד עצמו אינו עניין של חשיבות, מכל-מקום, כיוון שבהמניין מתבטאת חשיבות הדבר, אתי שפיר שכל הספר נקרא על שם המניין, "חומש הפקודים".

ד. אלא שעניין זה גופא צריך ביאור: כיוון שמניין מצד עצמו הוא עניין חיצוני שאינו קשור כלל עם תוכן הדבר – במה הוא "כלי", שבו יתבטא תוכן וחשיבות הדבר?

ובכן: קושיא זו היה לה מקום – אילו היו כמות ואיכות שני עניינים נפרדים, שאז אי-אפשר שחשיבות (איכות) תתבטא במניין (כמות). אבל המדובר כאן הוא אודות בני-ישראל וענייניהם – שהם "גוי אחד בארץ"¹¹, וכפירוש כ"ק ארמור'ר הזקן נ"ע¹², שגם "בארץ", בעניינים ארציים, בדברים גשמיים וחומריים, פועלים הם "אחד", דהיינו שהם מחברים כמות עם איכות, ולכן אצלם אפשר שכמות תתבטא גם באיכות.

ה. מצד השייכות דכמות ואיכות, רואים אנו גם שבשעה שניתוסף בכמות, אפשר שיתוסף על-ידי זה באיכות¹³.

הדין הוא, שכאשר ישנם עשרה מישראל, אין שום נפקא-מינא מהי האיכות של עשרה אל;

אינה נעשית על-ידי המניין⁸.

ובזה יובן גם החילוק בין "את שדרכו לימנות" (דבר שנמכר תמיד במניין) ו"כל שדרכו לימנות" (דבר שנמכר במניין, אבל לא תמיד):⁹ אילו היתה מעלת דבר שבמניין עצם העובדה שמונים אותו – לא היה צריך להיות נפקא מינה בין "את" ו"כל"; למאי נפקא-מינא מהו הסדר בכל פעם, כיוון שהפעם מנו את הדבר – לא היה לו ליבטל. ומזה ראה, שהמעלה היא בהדבר שהוא בעצם דבר חשוב, והמניין אינו אלא סימן לחשיבותו. ולכן, דבר שלפעמים נמנה ולפעמים לא – סובר ר' יוחנן (וכן היא ההלכה) שבטל, כיוון שהדבר עצמו אין בו מספיק חשיבות⁹.

ונמצא, שכל עניינו של מניין הוא עניין חיצוני בלבד. ואם כן, איך ייתכן שמצוות המניין היא יסודית כל-כך, עד שכל הספר נקרא על שם המניין – "חומש הפקודים"?

ג. כל העניינים, ובפרט תורה ומצוות, אינם באקראי חס-ישראל, אלא בהשגחה פרטית. ומזה מוכרח, שגם סימן לדבר – יש לו שייכות להדבר עצמו¹⁰.

וכן הוא גם במניין: מזה גופא שמניין הוא סימן לחשיבות – בהכרח לומר, שהוא עצמו עניין של חשיבות.

האמור לעיל שמניין אינו עניין של חשיבות – הרי זה כפי שהוא מצד עצמו, כאשר אינו קשור עם דבר חשוב. אבל כאשר המניין קשור עם דבר חשוב – הרי חשיבות הדבר בעצם

8 בסגנון דסיבה ומסובב – שהמניין אינו סיבה, אלא מסובב: במניין עצמו אין שום מעלה, אלא החשיבות היא הסיבה, והמניין הוא המסובב מעניין החשיבות. וכן בנוגע להדין ש"דבר שבמניין לא בטל" – שהטעם לזה שהדבר אינו בטל אינו משום שהוא "דבר שבמניין", אלא משום שהוא "דבר חשוב", אלא שהסימן לזה שהוא "דבר חשוב" – היותו "דבר שבמניין" (מהנחה בלתי מוגה).

9 והיינו שזהו תוכן המחלוקת דר"י ור"ל – אם

10 ראה תורת מנחם – התועודיות ח"ח ס"ע 145 ואילך. וש"נ.

11 שמואל ב – ז, כג. דברי הימים א – יז, כא.

12 "היום יום" כו אלול. וראה תניא אגה"ק רס"ט. ובכ"מ.

13 ויובן ביתר ביאור על-פי הענין דחצי שיעור אסור מן התורה משום דחזי לאצטרופי (יומא עד, א). ואכ"מ.

דבר מלכות

אם רק בכמות הם עשרה – שורה שם שכינה, "אכל בי עשרה שכינתא שריא"¹⁴, ואפשר לומר דבר שבקדושה, שזוהי הוספה באיכות. ודומה לזה – הדין לגבי זימון: כאשר ישנם שלושה מישראל, מחוייבים הם בזימון. כאשר שבכמות עצמה ישנה איכות (כנ"ל).

ז. וכן מצינו גם במתן-תורה: במתן-תורה הוצרכו להיות שישים ריבוא, ואילו היה חסר אחד, אפילו אם אחד זה היה הפחות שבשבט דן

עתה הוא זמן שהכמות נוגעת יותר מהאיכות. ולכן יש צורך להכניס מספר רב ככל האפשר בדגלי ומחני ישראל, וכשיתוסף בכמות – יתוסף גם באיכות

ישנם עשרה, צריכים לומר "אלקיננו", ויש דיעות¹⁵ במשנה¹⁶ שבמאה צריכים לומר "ה' אלוקינו" וכו'. כלומר: מצד השינוי בכמות – נשתנית גם האיכות, מכיוון שכמות ואיכות קשורים זה לזה, ובכמות – ישנה איכות.

א. וכן הוא גם בקיום המצוות, ש"העוסק במצווה פטור מן המצווה"¹⁷, דהיינו, שכאשר עוסק במצווה איוו שתהיה – פטור הוא גם ממצווה גדולה, כהלשון¹⁸: "קלות שבקלות וחסרות שבחסרות שווין". ויתרה מזו: העוסק במצווה פטור בשעת מעשה גם מתלמוד תורה¹⁹. כלומר: אף שמצוות לגבי תורה הם כגוף לגבי נפש²⁰, וכאיברים לגבי "הדם הוא הנפש"²¹ שאיברים²², שזהו בדוגמת כמות לגבי איכות, מכל-מקום, בשעה שעוסק במצווה, אפילו במצווה קלה, הרי זה פטור אותו בשעת מעשה מתלמוד תורה, כיוון

א. עניין הפקודים בספר במדבר קשור גם עם עניין הדגלים. בעניין הדגלים מסופר במדרש²³ שבשעת מתן-תורה "ראו אותן ישראל (את המרכבה ומחנות המלאכים) שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים... ואמר (הקב"ה) למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו".

וכשם שבמתן-תורה הוצרך להיות המספר דשישים ריבוא דווקא – כך בדגלים, שנלקחו ממתן-תורה, הוצרך להיות המספר השייך לזה, וכמאמר רז"ל²⁶ שהמספר דדגל מחנה יהודה הוא כמספר המלאכים שבמחנה מיכאל וכו'²⁷.

14 סנהדרין לט,א.
15 אף שאין הלכה כן (מהנחה בלתי מוגה).
16 ברכות מט,ב.
17 סוכה כה, סע"א. וש"נ.
18 יל"ש משלי רמז תקקלז. ועוד.
19 ראה ה"ל ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג ואילך. וש"נ.
20 ראה תניא פכ"ג.
21 פ' ראה יב, ג.
22 לקו"ת במדבר יג,א.
23 מכילתא יתרו יט,יא. יל"ש שם רמז רפ. ב"ד

פ"ע, ט. דב"ר פ"ז, ה.
24 ברכות נח,א ובפרש"י שם.
25 במדב"ר פ"ב, ג.
26 זח"ג קנ"א ואילך.
27 והיינו, שכרי שתהיה ההשראה וההמשכה שהיתה בדגלים, שהיא בדוגמת המרכבה – היה צ"ל אותו המספר והכמות כמו במרכבה. וזהו גודל מעלת המניין, שמצד זה נקרא כל החומש בשם "ספר הפקודים" – כי, דווקא ע"י מניין זה, הכמות המסויימת דבני"ש שהיתה בדגלי ישראל

דבר מלכות

ומובן, שגם בנוגע להמשכת העניין דמתן-תורה בהעלם, יש צורך בהכנה ועבודה, וההכנה צריכה להיות מעין ודוגמת ההכנה לעניין זה כמו שהוא בגילוי.

י. והעניין בזה:

איתא בר"ן: ³⁰ "בהגדה... אמרו, בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלוקים על ההר הזה", אמרו לו ישראל, משה רבינו אימתי עבודה זו, אמר להם לסוף חמשים יום, והיו מוניין כל אחד ואחד לעצמו (מצד גודל תשוקתם למתן-תורה), מכאן קבעו חכמים לספירת העומר". כלומר: אף שמדובר אודות עניין של ספירת הימים בלבד, מניין, שאינו מורה על תוכן הדבר (כנ"ל סעיף א), שהרי כל הימים הם בשווה – אף-על-פי-כן מודים להקב"ה ומברכים "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על ספירת העומר", ועד שמצוה זו היתה הכנה למתן-תורה.

ועניין זה הוא מצד גודל מעלת המניין – כמבואר לעיל (סעיף ד), שאף שמניין הוא עניין של כמות בלבד, הרי זה קשור גם עם עניין האיכות, כיון ששינוי הכמות פועל גם באיכות. ומזה מובן גם בנוגע להכנה למתן-תורה שמתחילה כבר בשבת מברכים החודש סיוון [שבו מברכים את החודש בשישה לשונות של ברכה, עד "ולנחמה" שעניינו נחמה על הגלות, דהיינו שיש להמשיך עניין זה על כל הזמנים, כולל גם על זמן הגלות] – שיש להכניס במחנה ישראל יהודים רבים, שכן, אף שזהו עניין של כמות בלבד, הרי זה הכנה להאיכות דמתן-תורה.

[ועל-דרך שמצינו בלימוד התורה, שאף שבוודאי צריכה להיות היגיעה בתורה, ואי-אפשר בלא יגיעה, כמאמר רז"ל ³² "לא יגיעתי

ועל-ידי הכמות דווקא – נפעל עניין האיכות.

ב. ההוראה מהאמור:

עתה הוא זמן שהכמות נוגעת יותר מהאיכות. ולכן, יש צורך להכניס מספר רב ככל האפשר בדגלי ומחני ישראל, וכשיתוסף בכמות – בדרך ממילא יתוסף סוף-סוף גם באיכות.

בתחילה – לא נוגע כל-כך עד כמה יפעלו בהם בעומק ובאיכות ("ווי טיף און איכות'דיק מען וועט אין זיי אויפטאן"); בעיקר נוגע עצם העניין – להכניס יהודים במחנה ישראל. וכפירוש אדמו"ר הזקן ²⁸ במאמר רז"ל ¹⁴ "אכל בי עשרה שכינתא שריא", שגם כשאינם עוסקים בדברי תורה, כיוון שנמצאים עשרה מישראל – "שכינתא שריא". וכן הוא בענייננו: עצם העובדה שתהיה כמות גדולה יותר במחנה ישראל – יפעל גם באיכות, ותתמלא הכוונה ד"נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים" ²⁹.

י. יום השבת-קודש זה הוא שבת מברכים חודש סיוון.

עניינו של שבת מברכים החודש – שבו מברכים את כל ימי החודש, ובפרט בנוגע להעניין המיוחד של חודש זה.

וכיוון שבשבת זו מברכים את כל ימי חודש סיוון, שעניינו המיוחד הוא העניין דמתן-תורה, נמצא, שנכלל בזה גם העניין דמתן-תורה.

כלומר: העניין דמתן-תורה בגילוי הוא אמנם בשישי בסיון (ובחוץ-לארץ – גם בשביעי בו), אבל עניין זה ישנו כבר בהעלם – ובאופן של המשכה וברכה – בשבת מברכים.

במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
30 סוף פסחים.
31 שמות ג, יב.
32 מגילה ו, רע"ב.

ומחנה ישראל, נפעלה ההמשכה שבדוגמת המרכבה שראו בני"מ"ת (מהנחה בלתי מוגה).
28 תניא אגה"ק סכ"ג.
29 ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז. ב"ד ספ"ג.

דבר מלכות

ומצאתי אל תאמין, מכל-מקום, מצינו³³ שעל-די הצדקה "נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה", והיינו, שאף שצדקה לגבי תורה היא בדוגמת כמות לגבי איכות (כנ"ל בנוגע לכל המצוות לגבי התורה), מכל-מקום, פועלת

עצם העובדה שתהיה כמות גדולה יותר במחנה ישראל

— תפעל גם באיכות, ותתמלא הכוונה ד"נתאוונה

הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים"

היא גם בלימוד התורה].

יג. אבל³⁴ צריכים לדעת, ש"ומבשרך לא תתעלם"³⁵. ההכנה למתן-תורה אינה רק עבודה עם הזולת, אלא גם עבודה עם עצמו. מצינו במדרש³⁶ שבשעת מתן-תורה לא היו חרשים ולא סומים, או בעלי מומין אחרים רחמנא-לצלן, אלא כולם נתרפאו. יש לדעת, שצריכים לבוא למתן-תורה עם כל האיברים בשלימות, ללא מומים.

בנוגע לזולת — אין להיבהל מהאיכות הבלתי רצויה. יש לקרב כל יהודי, כפי שהיה במתן-תורה — "ויחן" לשון יחיד, כולם כאחד³⁷. אבל בנוגע לעצמו — יש לדעת את החשבון ממעמדו ומצבו ("דארף מען וויסן דעם חשבון וואו מען האלט"). אם ישנו פגם — יש לתקנו, לתקן את חוש הראייה, את חוש השמיעה וכו'³⁸.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת במדבר ה'תשי"ד. תורת-מנחם — התוועדות תשי"ד, חלק שני, כרך יא, עמ' 273 — בלתי מוגה)

יב. זוהי נקודת ההוראה דשבת מברכים החורש סיוון:

ההכנה למתן-תורה היא — להכניס יהודים רבים ככל האפשר במחנה ישראל, "לחטוף" יהודי ("כאפן א אידן") ולצרפו למניין ישראל. זוהי ההכנה לקבלת התורה שתהיה — כפי שהיה נוהג כ"ק מו"ח ארמו"ר לומר — בשמחה ובפנימיות.

כלומר: גם אם במשך תקופה זו, משבת מברכים עד שבועות, לא יהיה בידו לפעול על הזולת להפכו מן הקצה אל הקצה — הרי זה על-דרך המדובר שבשבת מברכים ישנם כל העניינים בכללות ובעולם, ואחר-כך באים לידי גילוי, ועל-דרך זה בנדון דידן, שבמשך הזמן יפעל בו גם בפרטיות.

ולעת עתה — כאשר "חוטף" את הזולת ומצרפו למחנה ישראל, הרי צירוף זה

36) במדב"ר רפ"ז. מכילתא ופרש"י יתרו יט, יא.

כ.טו. יל"ש שם רמז ש.

37) יתרו יט, ב, ובפרש"י. וראה מכילתא שם.

38) עד היכן שידו מגעת (מהנחה בלתי מוגה).

33) תו"א בתחילתו (א, ב).

34) סעיף זה הוא המשך השיחה המוגהת דלעיל

(הערה 1).

35) ישעיה נח, ז.

בקשה ודרישה לצאת מהגלות מיד!

בראותו שמשיח עדיין לא בא, חוזר ומבקש עוד פעם

הוא יודע אמנם שיש עליו בעבודה דומן הגלות – העבודה דאתכפיא, שעל-ידי-זה באים לעילוי דאתהפכא... אבל אף-על-פי-כן, לאחר כל העילויים כו' – אינו מוכן להישאר בגלות אפילו עוד רגע אחד בלבד... ולכן מבקש כל יהודי בכל תפילה ותפילה: "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים" – ג' פעמים ביום, וביום השבת – ד' פעמים!

והגע עצמך: בתפילת שחרית דיום השבת מבקש יהודי: "ותחזינה... ברחמים" – בקשה הנאמרת ב"תפילת העמידה", לאחר ההקדמה ד"א-דני שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך"... ש"יגיד" הוא מלשון המשכה... כעונה אחר הקורא, ולאחרי שביקש זאת בתפילת לחש, ב"קלא פנימאה דלא אשתמע" – חוזר הש"ץ ומבקש זאת עוד הפעם, ולא עוד, אלא שמבקש זאת בקול רם, שכן, בהיותו "שליח-ציבור" [צבור] – ראשי-תיבות צדיקים בינונים ורשעים, ובהרגשה – שישנו וא"ו המחבר את אלו שהם במצב דהיפך הצדיקים עם הצדיקים, חיבור שנעשה אמנם באמצעות "בינונים", אבל סוף-כל-סוף מתחברים הם עם הצדיקים, עד שנעשים כולם למציאות של "צבור", מציאות אחת. אשר "הן א-ל כביר לא ימאס" – יש לו "ברייטקייט" לבקש זאת בקול רם!

ואף-על-פי-כן, כעבור משך זמן – לאחר קריאת-התורה, ואמירת "אשרי יושבי ביתך", דקאי בפשטות על הישיבה בביתו של הקב"ה, בית-המקדש, בזמן הגאולה – הנה בראותו שמשיח עדיין לא בא... חוזר ומבקש עוד הפעם: "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים"... ובכן, אין כאן "הסכמה", חס-ושלום, מצידו של יהודי על ההישארות בגלות ("במדבר"), ההיפך הוא הנכון – ישנה בקשה ודרישה לצאת מהגלות תיכף ומיד;

(מהתועדות שבת-קודש פרשת במדבר תשמ"ה – 'התועדות' תשמ"ה, כרך ד, עמ' 2138)

משיח-צדקנו בא תיכף ומיד לבית-המנסת זה

...ויהי-רצון שמההליכה להקהיל קהילות בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות באופן ד"הווי רץ למצווה" – נלך ונרוץ לקבל פני משיח-צדקנו תיכף ומיד. ויתירה מזו – שאין צורך אפילו לרוץ בדרך קצרה, כיוון שמשיח-צדקנו בא תיכף ומיד לבית-הכנסת ובית-המדרש זה, בית תורה, תפילה ומעשים-טובים של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (שהרי "קדושה לא זזה ממקומה") אלופו של הדור, אשר על-ידו נעשה ההמשכה והגילוי דאלופו של עולם ב"גולה", שעל-ידי זה נעשה מ"גולה" "גאולה"...

(מהתועדות שבת-קודש פרשת במדבר תשי"ג – הנחות בלה"ק – בלתי מוגה)

כשרות האכילה והשתייה

“עניין יסודי הנוגע ליחיד, למשפחה ולכלל ישראל כולו”, הגדיר הרבי את הכשרות □ “לאכילת מאכלים לא־כשרים, השפעה מזיקה על העדינות והטהרה של השכל היהודי, עד כדי נטייה השקפתית־שכלית, היפך השקפת התורה והאמונה” □ סיפורו של ספר בישול שהרבי עודד את הוצאתו־לאור ואיחל לעורכו “הצלחה רבה” □ לקראת חג השבועות הבא עלינו לטובה

מאת הרב מרדכי־מנשה לאופר

א) העדר שמירת הכשרות; ב) אי שמירה על דיני טהרת־המשפחה.
הנה קטעים מדברי הרבי:

...לאחרונה עדים אנו להידרדרות רוחנית של מצב היהדות וקיום התורה והמצוות. ורבים תמהים: כיצד הגיעו הדברים לשפל כזה השורר בכמה חוגים יהודיים – כפי שמתוארים בסוף מסכת סוטה [מרידת הדור הצעיר, חוצפה ושפל מוסרי, עיין מסכת סוטה שם מט,ב].

שתי סיבות לדבר – הטעים הרבי:

א. **העדר שמירת טהרת־המשפחה:** כדי שנשמות ישראל תשמורנה על צביון הדרוש – כך שליצר־הרע יקשה ביצוע עבודתו המזיקה, צריכים ילדי ישראל להיוולד בטהרה ובקדושה. במקרה של העדר הזהירות ההכרחית בפרטי הלכות חיי־האישות וטהרת־המשפחה, יש לדבר השפעה שלילית ובלתי רצויה על הנשמות [נוסף על התוצאות השליליות בבריאות הגוף כפשוטו] העתידות להיוולד, מאחר וחסרים להם **העדינות והזוף** של גוף יהודי, דבר המקשה על **הנשמה** היהודית לבא לידי ביטוי.

ב. **אי־הקפדה על כשרות המאכלים:** מוסבר בספרי קודש [רמב"ן, עקידת־יצחק ואברבנאל פרשת שמיני (ויקרא יא)] [וגם בספרי מדעי־הטבע] שהתכונות הטבעיות של האדם – מושפעות במידה

“בימים אלה... הרי כל פעולה הקשורה בהפצת היהדות בכלל, ובכל המבצעים הידועים בפרט... יש לה ערך נעלה ביותר” – כתב הרבי בט”ו במנחם־אב תשל”ה (ליקוטי־שיחות, כרך יג, עמ’ 292) וציין:

ובנוגע לנשים – ערך מיוחד במבצעים הנ”ל למבצעי נשי”ק, כשרות וטהרת־המשפחה.

על ‘מבצע כשרות’ או ‘מבצע כשרות האכילה ושתייה’ כפי שנקראו בלשונו הק’ של הרבי, הוכרו לראשונה בהתועדויות שבת־קודש פרשת במדבר תשל”ה. ביום ד’ לפרשת פנחס, ט”ז בתמוז תשל”ה ובשבת־קודש פרשת מטות־מסעי תשל”ה – הקדיש הרבי לעניין דברים בהרחבה (ליקוטי־שיחות, כרך יג, עמ’ 264-295).

המחלה ותרופותיה

יצויין כי בט”ז תמוז פנה הרבי בקריאה נרגשת לבני ובנות ישראל (ובעיקר, כאמור **לנשים** – שבהן הדבר תלוי) – שיתחזקו במיוחד במצוות הכשרות. תמצית דבריו הק’: שהחיתות וההידרדרות הרוחנית במצב היהדות בדורות האחרונים הוא תסמין חיצוני שגורמיו:

ניצוצי רבי

אגודת חסידי חב"ד בארצות הברית
בכתיבתו כ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל שליט"א שניארסטאן מליובאוויטש

ח.ד. 46 לוח
טלמון 61848
98492

מ"מ. מ"מ. מ"מ. מ"מ.

לבוש יידישונג הורית א"ש יפה
לשנים בעיר אגודת חב"ד
לשנים ישיבה ופנאי חב"ד
ח"י עליהם יתרון

ש"ס. ש"ס. ש"ס.

מחברות כ"ק אדמו"ר שליט"א בארצות הברית
לשנים בעיר אגודת חב"ד
לשנים ישיבה ופנאי חב"ד
ח"י עליהם יתרון

לוי ז"ל ישיבה שנה למחנה עם ישראל

לשנים בעיר אגודת חב"ד
לשנים ישיבה ופנאי חב"ד
ח"י עליהם יתרון

ק.ב.י.ל.ח.

התחלה

מכתב אגודת חסידי חב"ד שבו נמסרת הוראת הרבי בדבר מבצע כשרות

אינה רק על התכונות הריגשות כי אם גם על השקפותיו השכליות (ראה בעקידה ואברבנאל שם: "מתעבים ומשקצים... נפש המשכלת"). מובן אפוא, שלאכילת מאכלים לא כשרים (שהם היפך רצון התורה) יש השפעה מזיקה ביותר על העדינות והטהרה של השכל היהודי, עד כדי נטייה

רבה מסוג המאכלים והמשקאות שהוא אוכל ושותה. מפני שהמזון הופך, כידוע, לאחר העיכול להיות "דם ובשר כבשרו" של האדם האוכל (תניא פרק ז) וכשם שאיכות המזון משפיעה על בריאות הגוף כך יש לדבר השפעה על תכונות האופי של הנפש השפעתו השלילית של המזון הבלתי כשר

ניצוצי רבי

סיוע לשם סידור מטבח כשר כהלכה, ולשם כך הקים קרן מיוחדת, שתשתתף ב-50% מהוצאות הכשרת-המטבח. הרבי סיים את שיחתו בכרה-משאלה:

ויהי-רצון שמכאן ולהבא תהיה אצל יהודים אכילה ושתיה כשרה בלבד, כך שהדם, הבשר, והגוף יהיו – ראש יהודי, לב יהודי, ואיברים יהודיים, ועל-אחת-כמה-וכמה, שהנשמות תהיינה "יהודיות" – בגילוי ובתוקף: "כך ולא אחרת" ועניין שמירת הכשרות – שהוא עניין יסודי הנוגע ליחיד, למשפחה ולכלל ישראל כולו [כנאמר בנבואת הגאולה: "כי כה אמר ה' הנני נוטה אליה כנהר שלום גוי וראיתם ויש לבכם גוי ונודעה יד ה' גוי אוכלי בשר החזיר גוי (ישעיהו פרק ו, יב"ז)] יקרב ויביא את יום ביאת משיח צדקנו שיבוא "היום – אם בקולו תשמעו" [סנהדרין זא, א] ויגאלנו בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש, ויוליכנו קוממיות לארצנו.

שתי מערכות של כלים

כשהרבי דיבר על הקרן הוא ציין שיהודים אחרים התנדבו להקמת הקרן שתייע להכשרת המטבחים. הרבי אף פירט: "לקניית שני סטים של כלים (חלבי ובשרי)".

עוד הוסיף וציין כי יש לשמור על סודיות וחשאיות פרטיהם האישיים של המעוניינים בכך, וקבע כי יש לפנות ל"מזכירות" (ב-770) או למוסדות חב"ד המצויים בכל קצווי תבל. ידוע ומפורסם שמי שזכה ליטול חלק בראש המתנדבים למבצע זה, היה הנגיד החסידי הרה"ח ר' אברהם פרשן מקנדה. הלה הודיע לרבי כי הוא מוכן ומזומן לשאת בעול הכספי של הקרן. הרבי הודיע על כך ברבים.

ספר בישול בהמלצת הרבי...

מסתבר, שעוד לפני המבצע הרשמי, עודד הרבי את הכשרות באמצעים שונים. למשל, בחודש כסלו תשל"ד הנחה הרבי את 'מחלקת הצעירות' של 'נשי חב"ד' בניו-יורק בנוגע להכנת ספר מתכונים לבישול – 'הטעם והרוח של בישול יהודי כשר' שמו. גם לאחר מכן זירז,

השקפתית-שכלית היפך השקפת התורה והאמונה. (כידוע שהרמב"ם נשאל על-ידי קהילה יהודית שנשתבשה בדיעות, וביקשה הוכחות לרעיון תחיית-המתים. הרמב"ם נימק את הסיבה שגרמה לשיבוש דעתם – שבוודאי זה במאכלות אסורות...).

שתי הנקודות האמורות לעיל מאפשרות הבנה יסודית בסיבת ירידת הדורות: כתוצאה מאי שמירת טהרת-המשפחה, מקבל הילד בתורשה "לבושים" נפשיים בלתי-טהורים. אך עדיין קיימת ביד הנשמה אפשרות הבחירה החפשית, ועל-ידי התאמצות הדרושה יכולה להתגבר על התכונה מלידה של "לבושים" בלתי טהורים.

וכאן מופיעה הסיבה השנייה: אי הקפדה על כשרות-המאכלים, כאשר האדם מנצל את זכות בחירתו החפשית לאכילת מזון לא-כשר, אשר על ידי זה נולדות בנפשו תכונות בלתי טהורות. יתר על כן, גם אלה שנולדו בטהרה וקדושה – אם הם נכשלים במאכלים אסורים, הרי הם משחיתים בכך, חס-שלום את "לבושי הנשמה" הטהורים. והדבר מתבטא בהתנהגותם היומיומית – וזוהי סיבת הירידה הרוחנית.

כלל גדול הוא ביהדות – "אין לך דבר שעומד בפני התשובה". ולכן, למרות שהאוכל מאכלים-אסורים, הפגם קשה לתיקון כניל, שהרי לגופו חדר מאכל טמא, מציאות של טומאה (קשה – אך לא בלתי אפשרי), בכל זאת מועילה תשובה גם לחטא זה. אלא שלזה צריך תשובה-נעלית ביותר מעומק-לבו, מתוך הרגשת שפל המצב אליו הגיע כתוצאה מעבירה חמורה זו [תניא פרק ז, שם] וכבר אמר דוד המלך עליו השלום: "לב נשבר ונדכא אלוקים לא תבזה" [תהילים נא].

ועיקר התשובה – קבלה טובה שמקבל על עצמו מכאן ולהבא להיות זהיר במאכלים כשרים וסידור מטבח-כשר – דבר המביא שינוי לטובה של תכונות-הנפש השליליות (שהוטבעו בו כתוצאה מאכילת טריפות) והקניית מידות טובות וקדושות (תחת השליליות שנעקרו ממנו) ו"במקום שבעלי-תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם.

כסיום שיחתו הודיע הרבי על רצונו להשתתף ולעזור לכל יהודי שיפנה בבקשת

ניצוצי רבי

ביחד עם ליובאוויטש, ושהוא מתקשר על-מנת לפעול בשיתוף פעולה.

"ואז דיברתי בקיצור עם בנך, הרב ב' וולף שיחי', כשהוא היה כאן בניו-יורק. הוא הודיע לי על כמה פרטים אחרים שקשורים לתרגום של ספר הבישול והוחלט לכתוב על כל הפרטים לרב חודוקוב שי' כדי לקבל את עצתו.

"רק בשבוע שעבר היתה לי ההודמנות לדון על הנושא באריכות עם הרב חודוקוב שי'. אמסור לך את השאלות ששאלתי את הרב חודוקוב שי', שהן צירוף של השאלות שהובאו לתשומת ליבי על-ידי בנך, וכן שאלות אחרות שמצאתי לנכון לשאול.

"[...] ג] לפני חודשים אחרים, כתבתי לרבי שליט"א שנעשים מאמצים לתרגם את ספר הבישול לכמה שפות. הרבי שליט"א היה

עודד, הנחה ויעץ בנושא זה.

המסמך דלהלן, שנכתב על-ידי מרת א' בלאו, העורכת הראשית של הספר, להרב אפרים וולף (ז"ל) מכיל עובדות מעניינות בתחום הפצת רעיון הכשרות, לצד הנחיות מה'מרכז לעניני חינוך' וקה"ת בנושא עריכת ספרים וכו' לציבור היהודי הרחב. לפנינו אפוא קטעים מהמסמך הנ"ל:

"ב"ה, חמישה עשר באב תשל"ט

"כבוד הרב א' וולף לאי"ט

"קיבלתי שיחת טלפון לפני כמה שבועות מאת נחמן אריאלי מבית הוצאת הספרים 'כתר', כשהוא היה כאן בניו-יורק. הוא הביע שוב את התעניינותה של 'כתר' בהדפסת ספר הבישול בתרגום לעברית, ואמר לי שהוא הבין ממך שיהיה צורך לעבוד על הפרוייקט הזה

מצערי אגודת חב"ד

כס"א, תמוז תשל"ח

לכבוד נגידי באצ"ת באה"י ת"ו
שלום וברכה!

החוקר לפנעו חסדנו אשר עליו זכרנו ט"ק אד"ש אור לי"ז תמוז רבצור לכ"ח תמוז, במקביל חודרואו לשלל בזה בכל הפרץ, להשגדל לעשות זאת בשיתוף רבכי מערים ותעזירות שליט"א, שהם יקבעו שהשפחה השלמה את המשכה וקבלת ע"ע לשמור בשרות.

אלו שירצו יוכלו לקבל 50% מהסכום שהיו זוכרים ליוציא על גליה חדשים (שה שהופרחו להחלי"י) סוקרן של ט"ק אד"ש.

בכש"ח מוקמה וקדון כשרות וזמן יפכו למל סביטי צעירי אגודת חפ"ד בענייני אג"י.

אנוך אהבה ואחרונה נזכה כלנו למלא סלינות"נו למלא חודרות כ"ק אד"ש כרב שובנה השבועה האמיתית והשלימה.

בכבוד ובברכה
לדיבור

מכתב מצערי אגודת חב"ד המרכז לסניפים על קרן הכשרות שהקים הרבי

ניצוצי רבי

השפה האנגלית ואת המתכונים שבספר הבישול כדי להבטיח שלא תהיה חזרה על המתכונים שכבר מופיעים בספר.

"[...] ט) הנני מעריכה מאוד מאוד את כל העבודה שאתה עושה במסגרת ביצוע הרצון של הרבי שליט"א בארץ-ישראל, ולכן אינני יכולה לומר לך איזו עדיפות לתת לספר הבישול.

"אני יכולה רק להוסיף שיש לנו הרבה תשובות מהרבי שליט"א ביחס לחשיבות של ספר הבישול בקשר למבצע כשרות. לדוגמה: 'אזכיר על הציון להצלחה רבה ל'קוקבוק' [=ספר בישול] במילוי תפקידו – הגברת הכשרות בכל מקום'. ועוד הרבה תשובות דומות.

"אני יכולה לומר גם שמוכן וברור מתוך דברים שונים שרצונו של הרבי שליט"א הוא שספר הבישול יתורגם לשפות אחרות.

"בברכת כל טוב ובהוקרה

"מרת א' בלאו, עורכת ראשית".

מרוצה מהמאמצים הללו, והוסיף: "...כיוון שבכל מדינה ישנם מאכלים המיוחדים לה – כדאי (לשלימות הדבר) להוסיף (גם בחוברת בפני עצמה) פרק ע"ד כאו"א שתערוכנה נשים דמדינה היא ואולי גם כאן יתעניינו בזה. הרי בלאור-הכי ישהה זמן מסוים עד שתוגמר ההעתקה".

"דנתי על הנושא הזה גם עם הרב חודוקוב שי', והוא בדעה שנשים מאנ"ש הן צריכות לאסוף מתכונים אלה, ובהחלט לא 'כתר'. הרב חודוקוב היה בדעה שאולי כמה מהמתכונים צריכים לקבל ממקומות בישול ציבוריים, כמו שירותי קייטרנג, מאפיות וכו'.

"ליקטתי וערכתי גם תבנית לאיסוף מתכונים – כך שכאשר אישה מוסרת מתכון, היא תוודא שהוא כולל במדויק את כל הגורמים הרבים הכרוכים בהכנתו, ולא תשכח שום פרט חשוב וכו'.

"[...] הרב חודוקוב שי' אמר גם שנחוץ שהנשים האחראיות על איסוף המתכונים האלה יכירו היטב הן את המאכלים האמריקאיים והן את המאכלים הישראליים. המתכונים הנוספים יהיו מאכלים 'ישראליים' טיפוסים, אבל הנשים שאוספות את המתכונים צריכות להכיר גם את

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

פרשת במדבר

לעולם קודין פרשת במדבר סיני קודם עצרת (טור או"ח סימן תבח)

על שלושה מניינים מסופר בפרשתנו: א) מניין בני ישראל, ב) מניין בני לוי, ג) מניין בני קהת. שלושה אלה מקבילים לשלוש ההבטחות שהובטחו לפני מתן תורה (יתרו יט): א) "והייתם לי סגולה מכל העמים", ב) "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים", ג) "וגוי קדוש".

מניין בני ישראל – כנגד "והייתם לי סגולה מכל העמים". כי במניין זה באה לידי ביטוי חשיבותם המיוחדת של ישראל על אומות העולם, כמאמר (ביצה ג), "דבר שבמנין לא בטל".

מניין בני לוי – כנגד "ממלכת כוהנים", שפירושו "שרים". שהרי בני לוי נמנו בנפרד בהיותם שונים ומיוחדים, "שומרי משמרת הקדש".

מניין בני קהת – כנגד "וגוי קדוש". שכן בבני קהת נאמר (לקמן ד) "זאת עבודת בני קהת.. קודש הקדשים" (המקודש שבכולן, רש"י).

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 24)

לעולם קודין פרשת במדבר סיני קודם עצרת (טור או"ח סימן תבח)

חז"ל נותנים שני טעמים לזה שהתורה ניתנה במדבר: א) הלומד תורה חייב לשים את עצמו כמדבר הוזה שהכול דשין בו, ב) ללמדנו שהתורה ניתנה חנם לכל באי העולם והכול שווים בה (במדב"ר פי"ט).

"במדבר הוזה שהכל דשין בו" – היינו מצד ה'גברא', האדם הלומד תורה. דווקא כאשר "ונפשי כעפר לכל תהיה" אפשר להגיע ל"פתח לבי בתורתך".

"הכול שווים בה" – היינו מצד ה'חפצא' דתורה. התורה היא 'הפקר' והעוסק בה כדבעי זוכה שתהיה 'שלו' ושתיקרא על שמו (ראה ע"ז יט).

ושני הדברים הם הכנה לקבלת התורה. שכן מי שמבקש לקבל את התורה חייב לדעת שני דברים: א) שבכוחו לעשות את התורה שלומד "תורתו", ב) שאפשר להגיע לכך דווקא על-ידי ביטול מוחלט.

(משיחת ד' בסיוון תשמ"ה)

וידבר ה' אל משה במדבר סיני (א,א)

מונה אותם כל שעה (רש"י)

"מונה אותם" – המניין, שבו כל המנויים שווים, מעורר ומגלה את עצם הנפש, שהיא, כידוע, שווה במעלתה אצל כל בני-ישראל.

"כל שעה" – מצד עצם הנפש אין יהודי יכול להיפרד מהקב"ה אפילו לשעה קלה; כל יהודי מוכן למסור את נפשו על קידוש ה', אף-על-פי שביכולתו לכפור בה' ח"ו ואחר-כך לעשות תשובה על חטאו (ואף שהאומר "אחטא ואשוב" אין מספיקין בידו לעשות תשובה – מבואר בתניא (פרק כה) ש"אם דחק השעה ועשה תשובה אין לך דבר העומד לפני התשובה"). הרי שאינו מסוגל להיפרד מה' יתברך ולו לזמן קצר.

(לקוטי שיחות כרך ח עמ' 4)

"נאה לצדיקים ונאה לעולם"

רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי אומר: הנזי והכוח והעושר והכבוד והחכמה והוקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם; שנאמר, עמרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. ואומר, תפארת בחורים כוחם והדר זקנים שיבה. ואומר, עמרת זקנים בני כנים ותפארת בנים אבותם. ואומר, וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך ה' צבאות בהר ציון וירושלים ונגד זקניו כבוד. רבי שמעון בן מנסיא אומר, אלו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים כולם נתקימו ברבי ובבניו (פרק ו, משנה ח).

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

עמרת, זה העושר. תפארת, זה הנזי והבנים. ותפארת בנים אבותם, והכוח תפארת בחורים כוחם, והכבוד ונגד זקניו כבוד, והחכמה דוקנים טובא איכא הכא וחד מינייהו לזה שקנה חכמה.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: א) "נאה לצדיקים ונאה לעולם" – מה עניינו של נזי זה. מה-שאיך-כן אם היה אומר "הנאה לצדיקים והנאה לעולם", או "טוב לצדיקים וטוב לעולם", היה עניינם מובן. ב) הקשר לבעל המאמר – רבי שמעון בר יוחאי.

והביאור:

נזי אינו מעלה ושלימות באדם כפי שהוא לעצמו; לאדם עצמו אין הבדל כלל אם הוא נאה או מכוער. המעלה והשלימות היא רק לגבי הזולת – השני מבחינת ביופיו ומתרשם מכך. לכן מדייק התנא ששמונה דברים אלו, שבהם מתבטא יופיו של אדם, הם "נאה לצדיקים" ו"נאה לעולם" – המעלה והשלימות שבהם הוא (בעיקר) לגבי הזולת (ולא אמר "הנאה לצדיקים" או "טוב לצדיקים", המורה על מעלה ושלימות באדם עצמו).

ולכן צריך להשתדל להיות נאה, כי על-ידי זה יקיים את הציווי "שיהא שם שמים מתאהב על ירך" ויוכל להשפיע על זולתו. שהרי טבע העולם הוא שנוי כפשוטו מושך את לב הבריות, ודבריו של אדם נאה מתקבלים יותר.

ולכן הדבר האחרון שמפרט התנא הוא – "והבנים". כי אמיתית ההשפעה בעולם ("נאה") מתבטאת בכך שנמשכים אליו תלמידים ("בניך אלו התלמידים") ומקבלים והם ממשכים דרכו. והנה, רבי שמעון בן יוחאי היה נעלה מענייני העולם, שהרי היתה תורתו אומנתו, והיה נמנה על "בני עלייה" המועטים. והחידוש הוא שגם רשב"י אומר שבשעה שיוצאים להשפיע בעולם חשוב עניין הנזי, כי על-ידי זה מתקבלים דבריו יותר.

(מהתועדות שבת-קודש פרשת במדבר תשי"מ – בלתי מוגה)

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת במדבר

כ"ט באייר, מברכים החודש וערב-ראש-חודש

השכם בבוקר – אמירת כל התהילים בבית-הכנסת בציבור [בחליפה, כובע ולנשואים בחגירת אבנט]. אחר-כך לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך – התפילה¹.

אחר אמירת כל התהילים יאמרו קדיש יתום. ואם יש חיוב – יארציט או אבל – אומרים 'יהי רצון' אחר כל ספר, ואחריו קדיש יתום². הפטרה: "מחר חודש" (שמואל-א כ, יח – מב). קרא הפטרה אחרת – קורא אחריה 'מחר חודש', ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה בלא ברכה³.

המולד: היום בשעה 04:41 ו-2 חלקים.

מברכים החודש: ראש-חודש סיוון ביום הראשון.

אומרים 'אב הרחמים'⁴.

בשיעור התהילים היומי כפי שנחלק לימי החודש, אומרים היום גם את התהילים של יום ל' בחודש⁵.

יום התוועדות⁶.

הכנות ל'מתן תורה':

"עיקר העבודה בשבת זו היא ההכנה למתן תורה וקבלת התורה – כמובן שההכנה העיקרית לקבלת התורה היא על-ידי לימוד התורה [ובפרט הלכות החג, כולל ובמיוחד – לימוד חלקי התורה המבארים גורל והפלאות הענייני דמתן-תורה (הן בנגלה תורה, לדוגמה: הסוגיית דמתן-תורה במסכת שבת⁷ והן דרושי מתן-תורה בתורת החסידות⁸ שעל-ידי-זה ניתוסף בהתשוקה והגעגועים לקבלת התורה]⁹, וכן על-ידי ההוספה באהבת-ישראל ואחדות-ישראל; קבלת החלטות טובות להוסיף בלימוד נגלה ופנימיות התורה, הלכות פסוקות, ובפרט בלימוד ספר הי"ד להרמב"ם¹⁰.

"בקשה נפשית: ביום... שבת-קודש פרשת במדבר, מברכים החודש וערב ראש-חודש סיוון [=הקביעות דהיום], בעלות המנחה... – יתאספו בכל מקום ומקום רבים מישראל, אנשים ונשים וטף, "בנערינו ובזקנינו גו' כבנינו ובבנותינו", "שבת אחים גם יחד", להתוועדות רעים, עד לסעודה כפשוטה ("גדולה לגימה שמקרכת") – אנשים לחוד ונשים לחוד (כמובן וגם פשוט), שבה ידברו דברי-תורה בכלל, ובמיוחד – בענייני אהבת-ישראל ואחדות-ישראל"¹¹.

צריכים לארגן 'כינוסים' של [אנשים, של

30 נעתק (רק) מיום כ"ו כסלו (אג"ק ח"ג עמ' תכג, תהלים יאהל-יוסף-יצחק' הקצר עמ' 192): "מקום התוועדות – כפי הזמן שיגבילו, מתאים לתנאי המקום...".
7 פ"א, ו'א, ו'אילך.
8 ראה גם ב'שערי המועדים – שבועות'.
9 ספר-השיחות היתשמי"ח ח"ב עמ' 462.
10 'תורת מנחם – התוועדויות היתשמי"ח ח"ג עמ' 410 (ושם: "ומה טוב – במשך השבת" (שלפני חג השבועות)).
11 ש"פ בחוקותי תשמ"ו. התוועדויות תשמ"ו ח"ג עמ'

1 ספר-המנהגים עמ' 30.
2 שם, ובהערות הרבי על אתר.
3 לוח כולל-חבי"ד (ש"פ מק"ץ).
4 סידור אדמוה"י (בגלל הצרות הרבות שגברו בזמן זה. מקורות נסמנו בקיצור הלכותי במילואים עמ' פ"א).
5 ספר-המנהגים עמ' 19.
6 בלוח 'היום יום' ל' ניסן, ההוראה היא (מאג"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"ה עמ' שלג. ועיי"ש עמ' שלד) שהתוועדויות שבת מברכים יהיו בבית-הכנסת. אך בספר-המנהגים עמ'

לוח השבוע

שחרית: חצי הלל, ואברהם זקן, זכריה, קדיש שלם. שיר-של-יום, ברכי נפשי, קדיש יתום. קריאת התורה דראש-חודש בפרשת פינחס. אשרי, ובא לציון (ואין הש"ץ מסיימו בקול). 'הללו', הכנסת ספר-תורה. חליצת תפילין דרש"י. הנחת תפילין דרבנו-תם ואמירת קריאת שמע, קדש, והיה כי יביאך, שש זכירות. חליצת התפילין. הש"ץ יאמר איזה מזמור ועל-כל-פנים יסיימו בקול, חצי קדיש, תפילת מוסף.

"מנהג עתיק ללמוד בכל ראש-חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י, ואפשר להוסיף עם עוד פירושים, מהקאפיטל [=מזמור, פרק] בתהילים שהוא מסומן במספר שנות חייו [כמו באמירת הפרק בכל יום, לומדים גם את הפרקים של אדמו"ר מהוריי"צ, של הרבי (והרבנית), ושל הילדים (והנכדים)] ואם הקאפיטל מחזיק פחות מי"ב פסוקים... אז כופלים שיעלה כמספר חדשי השנה, ואם הוא מרובה בפסוקים – אז לומדים שנים או יותר פסוקים בכל ראש-חודש"¹⁷.

* עד יום י"ב בסיוון אין אומרים תחנון, ועד חג השבועות אין מתענים אלא חתן ביום חופתו²⁰.

בשיעורי חת"ת, שיעור החומש היומי מסתיים: "ביד איתמר בן אהרן הכהן" (ד, כח), כבקריאת הכהן למנהגו בשבת-קודש.

נשים¹², ובפרט] ילדי ישראל, 'צבאות ה', בקשר ל'זמן מתן תורתנו': לפני מתן-תורה – בתורת הכנה למתן תורה, ב'זמן מתן תורתנו' עצמו... וכן לאחרי מתן-תורה – בימי התשלומין¹³.

בכינוסים אלו ובכל מקום יש להודיע ולפרסם שכל ילדי ישראל יגיעו לקריאת התורה דחג השבועות¹⁴.

תפילת מנחה: בקריאת התורה עתה, וכן בימי שני וחמישי הבאים, קוראים בפרשת נשא, ומסיימים את קריאת השלישי: "זאת עבודת... בני מררי... אהרון הכהן" (ד, לג)¹⁵.

אין אומרים 'צדקתך'.

פרקי אבות – פרק ו'.

במשנה י', בפסוקים: "עד יעבור..." ו"מכון לשבתך..." אין לומר את שם ה' כמות-שהוא, כיוון שאין הם פסוקים שלמים¹⁶.

יום ראשון

א' בסיוון – ראש חודש

מוצאי-שבת-קודש:

בראש חודש (ובכל יום שיש בו מוסף) האבל אינו יורד לפני התיבה, גם לא לתפילות ערבית ומנחה¹⁷.

למנהגנו, לפני שמונה-עשרה אין מכריזים 'יעלה ויבוא', אבל טופחים על השולחן כדי להזכיר זאת לציבור¹⁸.

אין אומרים 'יהי נועם' אותה קדוש¹⁹.

לא הוסיפו "אם הבריאות מרשה לוי".

15) ספר-המנהגים עמ' 14.

16) בשם הרבי, ראה 'התקשרות' גיליון רעח עמ' 17 וגיליון

טטז עמ' 14 הערה 5.

17) ספר-המנהגים עמ' 36.

18) שם (מסידור אדמוה"ר), וסי' דיני ומנהגי ראש-חודש –

חבי"ד פי"ז הערה 4.

19) לוח כולל-חבי"ד, משי"ע אדמוה"ר סי' רצה סי"ג – כיוון

שחל יום-טוב באמצע השבוע, ואין בו "ששת ימי המעשה".

20) לוח כולל-חבי"ד, ע"פ שו"ע אדמוה"ר סו"ס תצד וסידורו

לפני 'למנחה... יענך', מגיאי סי' תקע"ג סי"א.

366

12) 'תורת-מנחם – התועדויות' תשמ"ט ח"ג עמ' 221

(מוגה), ועיי"ש עמ' 229.

13) ההוראה ניתנה בשנה הראשונה שהכריז הרבי על

המבצע להביא ילדי ישראל לשמייעת עשרת הדיברות,

'תורת-מנחם – התועדויות' ה'תשמ"ג ח"ג סי' 1593, אלא

שלא נכללה בקטע המוגה שנדפס בליקוטי-שיחות חלק כח,

וגם לא מצאנוה לעת-עתה בשנים שלאחרייכן. ואולי היתה

רק הוראת שעה.

14) בחומר ההסברה שפירסמו בני. בשנת תש"מ בנושא זה,

כתבו שיביאו כל ילד "מבן חודש ומעלה". ושאל הרבי מדוע

לוח השבוע

הכנות לחג:

ביום זה יש להתבונן בעניין הקדמת נעשה לנשמע, התבוננות המתאימה שמביאה לידי פועל, ואף שיום זה הוא ערב יום-טוב, הרי ידועה תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר שבחג השבועות, ועל-דרך זה בערב (ומעין) חג השבועות, אין שליטה (כל-כך) להצד שכנגד, ולכן הוא זמן המוכשר לעשות הכול לטובת לימוד התורה והעבודה כו'²⁶.

יש להוסיף ביום זה בכל ג' הקווין דתורה, עבודה, וגמילות-חסדים, ובפרט בצדקה – הוספה מיוחדת באופן של "פתיחה חדשה"²⁷.

הרגילים בנתינת צדקה בכל יום – בערב חג השבועות זה ייתנו גם בעד חג השבועות. ועל-דרך זה בכל ערב שבת-קודש וערב יום-טוב'²⁸.

יש להזכיר אודות נתינת צורכי החג לכל הזקוקים, ובהדגשה יתירה בנוגע לחג השבועות, הן מצד הנותן והן מצד המקבל'²⁹.

חג השבועות היה נקרא בליובאוויטש 'חג המ"צות', כי בו היו באים רבנים [הרב מכונה

יום שני,

ב' בסיוון – "יום המיוחס"²¹.

יום שלישי,

ג' בסיוון

תחילת "שלושת ימי הגבלה".

כשהסתפרו בימי הגבלה, קודם ערב חג השבועות, לא היתה רוח כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע נוחה מזה'²².

יום חמישי,

ה' בסיוון

ערב חג השבועות'²³.

היו שנים שהרבי אמר שיחה על 'סיום' מסכת סוטה בלילה, אור לערב יום-טוב (כמו בשנת תשי"ט – לאחר תפילת ערבית'²⁴, ובשנת תשל"ה – במסגרת ההתוועדות'²⁵).

לעניין תספורת בליל ערב חג השבועות – ראה בהערה 22.

לדמם ובשרם. לפיכך יש סכנה לדורות להקוי דם באותו יום, דהיינו בערב-שבועות, וגזרו חכמים על כל ערב-יום טוב משום ערב-שבועות... "שוי"ע אדמוה"י סי' תסח ס"ב) – ראה שו"ת צ"ק אליעזר חיי"ב סי' מו, נשמת-אברהם סי' תסח ס"ק ב ושי"ג.

ולמעשה, מהנכון להזכיר את דעת שו"ת רבבות-אפרים ח"א סי' שמ, שאין חשש בבדיקות-דם שלנו, כיוון שבהן מוציאים רק מעט דם, ואין האדם נחלש על-ידיהן, ע"כ. ואם כן, אולי יש להחמיר בתרומת-דם (כמובן, אם אינה לפיקוח-נפש מידי). ובקשר לניתוחים, הרי ממה-נפשו, ניתוח קל שבדרך-כלל אין בו חשש לסיבוכים, מתיירים רבים גם בערב חג השבועות, ואילו בטיפול או ניתוח רציני – הרי כבר הורה הרבי (שערי הלכה ומנהג אר"ח סי' קכט) שאסור לקובעו בני הימים שלפני השבת (והיה ליום-טוב, ראה משנה-ברורה סי' רמח ס"ק ב וכף-החיים שם ס"ק ח). וכמובן, שאם יש חשש סכנה בדחיה – שרי לכלו-עלמא.

24) נדפסה בליקוטי-שיחות, כרך יח, עמ' 55.

25) שיחות-קודש תשל"ה ח"ב, עמ' 117.

26) ספר-המאמרים – מלוקט ח"ג עמ' קעח.

27) שם עמ' קעט.

28) ליקוטי-שיחות כרך ח עמ' 315 ס"ג.

29) יתורת-מנחם – התוועדותיו תשמ"ג ח"ג עמ' 1536,

21) שבו ביום נאמר לבני ישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ו). ביאורי מעלת היום בכתבי הרבי הובאו בסי' שערי המועדים – שבועות' סימנים יב' טו, ואודות שם היום – ר"ס יד.

22) ספר-המנהגים שם, ושי"ג. בליקוטי-שיחות (חל"ז עמ' 122 הערה 8) מנמק הרבי את מנהג חבי"ד שאין מסתפרים גם אחרי ל"ג בעומר, לחוש לדעה (שוי"ע אדמוה"י סי' תצג ס"ו) של"ג הימים שמתו תלמידי רבי עקיבא היו עד ערב חג השבועות, עיי"ש. לדעה זו צ"ל (כמו בל"ג בעומר לפי הדעה הראשונה, בסעיף הקודם) שמתו גם בערב יו"ט, אלא שאומרים בו "מקצת היום ככולו". ואם כן אין מקום להסתפר **מבערב**. ואף לא הזכיר שם את דברי הארז"ל בנדון מפני שהם ימי דין (נסמנו בסי' יבין פסח לשבועות', עמ' רכא. רמב), שלפיהם ניתן היה להקל בזה, כיוון שכבר נכנס יום מיי"ט [וראה לשון המשנת-חסידיים, מסכת אייר וסיון פ"ב מ"ב: "מאחר שבעה שבועות"'] (קונטרס 'בירורי מנהגים – מועדים' להרב שבתי שיי פרידמן, צפת תשס"ז, עמ' 79. ועיי"ש בבירורים שלפני זה).

23) בעניין תרומת/בדיקת דם היום, יש שדנו בזה משום ש"נהגו כל ישראל שלא להקוי דם בשום ערב-יום-טוב, ואין לשנות, לפי שביום שבועות, קודם מתן-תורה, יצא רוח ששמו 'טבוה', שאם לא יקבלו ישראל את התורה היה טובח

לוח השבוע

ואומר "ברין..."³⁸.

מי שאינו מביין ארמית, צריך לומר בלשון שהוא מביין. תוכן העניין: "בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין חמין ולהדליק נר ולתקן ולעשות כל צרכינו מיום-טוב לשבת, לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת".

קישוט בית-הכנסת:

בבית-המדרש של כ"ק ארמו"ר נשיא דורנו, וכן בקהילות רבות של חב"ד, לא נהגו בשטיחת עשבים והעמדת אילנות לכבוד החג.³⁹

רצוי להשאיר אש דלוקה⁴⁰ לצורך בישול והדלקת אש בחג. יש לזכור לכוון את שעון-השבת לתאורה כנדרש בליל שבועות⁴¹.

הדלקת הנרות:

מדליקים (כמו בערב שבת) בזמן הנקוב בלוחות. מי שלא הדליקה אז, תדליק בלילה לפני הקידוש (מאש הדולקת לפני החג)⁴².

"מ"ץ" או "מו"ץ": מורה-צדק] חסידים לרבי³⁰.

ברכתו הנהוגה של כ"ק ארמו"ר נשיא דורנו לחג השבועות: "לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות"³¹.

מצווה להסתפר³² ולטבול לכבוד החג.³³

יש להודיע ולפרסם בבתי-הכנסת וכו' שחייבים לעשות היום "עירוב תבשילין"³⁴.

עירוב תבשילין³⁵: נוטל פת שלמה³⁶ בשיעור כביצה, עם תבשיל חשוב כגון בשר או דג בשיעור כזית, ויתן ביד אחר (לכתחילה – מזכים על-ידי אדם בן-מצוות, ולא על-ידי בנו או בתו, אפילו גדולים, אם הם אוכלים משלו³⁷) לזכות (הי' בפתח) זאת על-ידו לכל הקהל, ואומר: "אני מזכה לכל מי שרוצה לזכות (ל' בחיריק) ולסמוך על עירוב זה". הזוכה מגביה את העירוב טפח מן המקום שהיה מונח עליו, אפילו אם הניחו על-ידו המוגבהת באוויר³⁷, וחוזר ונוטל העירוב מיד הזוכה, ומברך "אשר קדשנו במצוותיו וציונו על מצוות עירוב"

תשמי"ח ח"ג עמ' 390.

30 ספר-השיחות תרצ"ו עמ' 137 (כנראה שם, החל מזמן הצמח-צדק). ביאור העניין באריכות, בספר-השיחות תשי"ג ח"ב עמ' 487 ואילך.

31 והזכיר שהנוסח מקורו מכ"ק ארמו"ר מהור"י, ובטח – עוד מאדמו"ר מהור"ש, ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רפט ושי"ג.

32 אם שערות ראשו גדולות, מצווה להסתפר לכבוד יום-טוב (שו"ע סי' תקל"א ס"א. וראה משנה-ברורה שם בשער-הציון ס"ק א, ובסי' חוה"מ כהלכתו רפ"ג ובהערות).

33 מחצות היום ומעלה, ליקוטי-דיבורים ח"ג עמ' 865. ועיין אלף-המגן למטה-אפרים סי' תקפ"א ס"ק קכא.

34 ליקוטי-מהרי"ח ח"ב דף ז, ב. ערוך-השולחן תקכ"ז ס"ד.

35 סידור אדמוה"ז, לוח כולל-חב"ד.

36 ראה שו"ע אדמוה"ז סי' תקכ"ז סכ"ה.

37 שו"ע אדמוה"ז סי' תקכ"ז סי"ז וסי' שסו ס"ב-ג.

38 כנדפס בסידור תהילת-ה' עמ' 249, ובהוצאה החדשה עמ' 289.

39 אם כי מנהגים אלו (עשבים – שגדלו סביב הר-סיני, ואילנות – להזכיר שבעצרת נידונין על פירות האילן ויתפללו עליהם) הובאו בשו"ע אדמוה"ז סי' תצד ס"ד-ט"ו, ואף בלוח כולל-חב"ד, ואף הרבי אישר שבעיר ילדותו

ניקולייב נהגו בהם, ולא התייחס כלל לנהוג כעת בבית-חינו ובקהילות חב"ד בכל העולם להימנע מזה (יהמלך במסיביו ח"א עמ' שטז. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' – שבועות עמ' רמז). ועצ"ע אם חלה ע"ז ההודעה ש"אין רבותינו מתערבים במנהגי ביהמ"ד" (אג"ק ח"ג עמ' קנד, וראה בנושא זה ביהתקשרות, גיליונות: תכת, תלד, תלט, תק"צ).

40 אם כי 'נר שמחה' ממש, אין מדליקין כלל לימי 'יוכור' למנהגו – 'יהמלך' במסיביו ח"א עמ' שכא, 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול-תשרי עמ' רכד.

41 אודות עריכת שינויים בשעון-שבת בעצם יום השבת וביום-טוב, ראה דעות מרובות באנציקלופדיה התלמודית יח, תרפ"ה. ולמעשה פוסק הרה"ג ר' לוי-יצחק שי' הלפרין (ראש המכון המדעי-טכנולוגי להלכה – וראה ר"א"ש ב"ק פ"ד ס"ד) שמותר לבטל פעולה קיימת אך לא ליצור פעולה חדשה, ולכן בשבת מותר להזיז רכיבים בשעוני השבת הרגילים כיום רק במקום צער, הפסד או לצורך מצווה כדי לאחר את הכיבוש (או ההדלקה), כיוון שפעולה זו נחשבת 'גרמא', אבל ביו"ט מותר גם בלא"ה (אבל להקדים פעולה אסור גם ביו"ט).

42 הקדמת (בן) הדישה לטור יו"ד ח"א. מטה-אפרים תרכ"ה ס"ג. פסק הגאון בעל ה'יתורת-חסד', וכן מוכח בליקוטי-שיחות, כך כד, עמ' 297, הערה 69 – 'איקויר דיני

לוח השבוע

המדליקה מברכת (למנהגנו – אחר ההדלקה, כמו בשבת⁴³): "להדליק נר של יום-טוב" ו'שהחיינו'. יש אומרים שאיש המדליק, וכן אשה המקדשת לעצמה, לא יברכו 'שהחיינו' בהדלקה אלא רק בקידוש⁴⁴.
"כראי ונכון שיתחילו [הבנות] להדליק פעם הראשונה תיכף בחג השבועות, שאז יברכו 'שהחיינו' גם על התחלת קיום מצוות הדלקת נר יום-טוב... והמהדרות להתחיל בשבת-קודש הקודמת – יקנו להן שמלה חדשה⁴⁵.
הנוסח בברכת 'שהחיינו' (תמיד) הוא: "לזמן הזה" (הלמ"ד בחיריק)⁴⁶.

שם הובא (מהתוועדותי תשמ"ב ח"ב עמ' 1112) שאין לחוש בברכת שהחיינו לקטנה, גם בלא בגד חדש. אך חבל שלא ציינו שהמובא בפנים שצריך בגד חדש, הוא: א) מוגה. ב) מאוחר יותר (סה"ש תשי"ג ח"ב עמ' 481).
46) כך מודפס בכל סידורי חב"ד. ראה בנושא זה ובדברי הרבי בו באריכות בגיליון תסב, עמ' 19, הע' 43.

נשיק' עמ' לו.
43) שו"ע אדמו"ר סי' רסג ס"ח, משום לא פלוג. 44) ע"פ שחל בשבת פכ"ב סי"ז. בלוח כולל-חב"ד ערייה נאמר שאיש המדליק לא יברך 'שהחיינו', אך בספר המנהגים עמ' 60 נאמר רק שמי שמברך שהחיינו בהדלקה (ללא חילוק איש או אשה), לא יברך גם בקידוש. וע"ע. 45) ישערי הלכה ומנהגי או"ח ח"א עמ' רסא. בשוליהגליון

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו